

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор!
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокє число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня «рим неділь і руских свят» 5^{1/2} год. пополудни.

Редация, администрация, экспедиция «Руслани» під ч. 1. «Л. Домбровского (Хорунцини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Князь Григорій Волконський про сучасне положенє Росії.

(Дальше).

Земский Собор і конституція в Росії.

Цар Олександр II в 60-их роках думав завершити свої гарні реформи конституцією; про се говорено явно за границю, однак справу відложено після всякої імовірности супроти грозивших дипломатичних путаниць з нагоди польської ворохобні. Запевняють також, що цар в тій справі радив ся кн. Горчакова, а сей ему відвів: «Sir, que ferons nous de la liste civile?» і ся відповідь мала вплинути на царя.

Ся відповідь кн. Горчакова чудна: не міг він припускати, що парламент покликаний до життя по волі царя, посягнув би на особисте майно царске, кабінет і уділи¹⁾; а в таким разі цивільна ліста показала-б ся значним збільшенєм царских доходів. Або кн. Горчаков хотів натякнути, що та ліста цивільна була би занадто мала в порівнянню з тими сумами, які самодержавні царі черпали би могли необмежено прямо із скарбу, користуючи ся услужними міністрами²⁾. Але тепер не діють ся такі перебори.

Дня 1. марця о 11^{1/2} год. в полудне цар Олександр II. звернув Льоріс-Мелікову его проєкт про скликанє земців, по 2 депутатів з кожної губернії, з написом: «исполнить.» (Сей проєкт подано цареві до підпису на передодні; цар сказав тоді Льоріс-Мелікову: «Оставь его у меня, завтра я его возвращу тебе»). Льоріс-Меліков, як відомо, просив царя, щоб не їхав того дня на парад і цар обіцяв, але ему хотіло ся подивити на в. кн. Дмитра Константиновича, що мав участь в параді на кони дарованім ему царем; цар поїхав і був убитий о 2-ій годині!

Найстрашніше в сій трагічній смерті є се, що она не наступила-б, колиб в Росії, а хоч би в Петербурзі були знали, що приладжує ся реформа. Гр Льоріс-Мелікову можна зробити лише сей докір, що він в своїй реформі пішов дорогою всіх російских політиків, які боять ся явности і думають, що всяка реформа повинна підготувати ся тайно. Задля сеї методи погиб Олександр II. Ніколи не підняла-б ся рука на царя, котрий добровільно дарував би права політичної свободи своему народови. Наколиб обставини дозволили Льоріс-Мелікову сповістити столицю хоч би день вперед, Олександр II завершив би був своє володарство так славно, як почав, благо-

¹⁾ Очевидно приїде ся відказати від нивішнього звичаю приписки до уділів цілих областей з земель завойованих кровю російских салдатів.

²⁾ Перебори з скарбу, особливо під конець царюваня Олександра II. були дійсно великі і так діялось аж до вступленя бережливого Олександра III. Згадаємо самоубийство нещасливого М.*, що прийав на себе розтрату і не хотів скавати, на чий приказ і кому видав він на три рази 12 мільонів рублів із сум, які були в міністерстві внутрішних справ на непредвиджені розходи.

словений всіма своїми підданими. Жаль, що Льоріс-Меліков не передав в Сенат найвищий приказ, який одержав. Одушевленє яким би був зустрічений новий напрям у внутрішній політиці, певно утвердив би погляди нового царя, котрий вагав ся в самім почині свого володарства у виборі режиму.

Відомо, що коли Олександр III. був ще наслідником престоло, працював він з Льоріс Меліковом в душі его реформи; оповідають, що по вступленю на престіл на першій засіданю Ради міністрів, коли цареві представлено, що его отець підписав скликанє земців, цар Олександр III. сказав: «Коли підписано, то сповнимо», але рішенє сего питання на бажанє царя відложено, а відтак Катков, Победоносцев і гр. Строганов сильно вплинули на зміну погляду царя.

На основі довірочної записки ст. секретаря Вітте подає кн. Волконський, що 6. марця 1881 р., міністер внут. справ представив Олександрови III реферат про виконанє проєкту одобреного нокійним царем, т. є о утвореню при Державній Раді комісії зложеної з виборних представників земств, міст і дворянства. На 8-го марця назначено окрему нараду. Що на тій раді діяло ся, певно не відомо. Сей реферат (напечатаний 189. р. в брошурі в Лондоні «Конституція гр. Лорис-Мелікова») зробив на царя добре вражінє, як се доказує дописка его: «онъ составленъ весьма хорошо», а того самого дня цар висловив ся: «съ плечъ точно гора свалилась».

Рада відбула ся не 8. марця а 7. Цар заявив, що его попередник не радо згоджував ся на предкладану ему реформу і для того она має бути ще розглянена. Гр. Строганов заявив ся проти, а за ним Победоносцев, Ливен, Маков і Поссет; за вел. кн. Володимир Олександрович, Валуєв, Абаза, Милютин, Набоков, Сабуров, Солюский, Льоріс Меліков, інші мовчали (Адлерберг, Баранов, Урусов, Пещуров).

По засіданю покликав цар Мелікова до кабінету і поручив ему зложити комісію для остаточного розгляду сеї справи. «Хто буде предсідательствовати?» спитав цар Мелікова, а сей вказав на в. кн. Володимира Олександровича — вся надія на конституцію була страчена.

28. цар вручив Набокову уложений Победоносцевим маніфест з приказом оповіщеня. Набоков всю ніч провів над печатанєм маніфесту і 28. приніс його на засіданє комітету міністрів і прочитав присутним, по чім Меліков, Абаза, Милютин і Коханов вийшли з засіданя Ради а відтак Меліков, Абаза і Милютин внесли димісію, а міністром внутрішних справ назначено графа Ігнатієва.

(Дальше буде).

Процес о шпіонажу.

(Допись з Відня).

(Дальше).

(К). З огляду на те, що зізнаня послідного свідка Дмитра Вергуна не дотикали прямо са-

мого злочина, який становив предмет обжалованя, а тільки — як вже вказує подана в горі переписка обжалованого зі свідком і повисший артикул для «Слав. Вєка» — мали посередно підверти вискази обжалованя, що Оссолинський вже з огляду на свої політичні змаганя і мнімі ідеали, які зосереднювали ся довкола офіційної Росії, не міг починати своєї акції в російській амбасаді з «австрійского (як хотів вмовляти) патріотизму» а навпаки мав тільки чисто шпігунські наміри в хосен Росії, а на шкоду Австрії, — трибунал і процесові сторони не клали особлившої ваги на зізнаня сего свідка і тому его не запряжено.

Др. Дімірій Вергун, що набув вже певного розголосу на своїх звісних агітаційних обіздах Росії — хоч і кінчались они мимо его «ловкості і дерзості» фатальним фієском і «васрамленієм», — котрий дав вже стільки доказів своєї кацапської упрюгости на многих славянских зборах у Відні, на кількох зїздах славянских журналістів, де очевидно все заступав «рускаво журналіста, а торік на великім вічу академиків-сецесіоністів, яке прямо він брутальним способом вірвав і знасладував, — Вергун, що своїм «Славянським Веком», числячи очевидно на сильну підбору могутних правительственных кругів російских і на зносини з такими визначними генеральними-публіцистами, як Комароф, Кірєєф і др., хоче бодай удавати у Відні якусь півурядову політичну агенцію московску серед усього Славянства, — становить самою своєю появою субькт певного політичного значіня!..

Зовсім молодий чоловік, ледви поверх трицяти років, із зовсім незаможної, селянської родини в Городку, що вже бурсаком Народного Дому, отже годований нашим руским хлібом, визначав ся своєю апостазією від нашої народної ідеї та молодиком грав вже передову роль серед гуртка москвофільским ренегатством запорочених членів тутешньої «Букавіни» — вибив ся в дуже швидкої часі серед загальної інерції та заскорозлости нашої кацапні на чільне місце одного з перших пропагандистів пан-московского «абедіненія», а ставши для практичної агітації видавати свій вістник «Славянський Вєк», вийшов він у зносини з такими кругами «зарубежної Русі», серед яких інші москвофільські журналісти-Галичани вже своїм марнійшим інтелектом — бо се радше журналісти поневолі — не змогли звернути на себе уваги. Своєю ловкостію і дерзостію забив він в кут всіх многозаслужених для кацапства «падомікоф» і очевидно підірвав не менше їх касу з «благодітарительних» жерел. В тім згляді проголосив Вергун навіть вселюдно зовсім без жєнади, що брати московскі «пасєбія», коли дають, нічого соромного, а з того прямицький висновок, що тим висказав він свій питомий фінансовий секрет!..

Се є одно, чим здискредитував він свій завзятий і безмежно консеквентний московський ренегатизм, який у своїх публіцистичних елюкбрациях змагав ся з цілою диалектичною справностію бодай позірно представити себе і науковим і ідейним.

Своїх виховавців, наставників бурси: незабутнього Палюха, Савіцкого, Лаголу, своїх духових кормильців: тупоумного Площаньского, недокінченого гімназіяста Маркова, скрахованого морально, церковного і народного апостата Нау-

Наука, штука, література.

— Перша руска карта Австро Угорщини стінна, появилася в накладі Ед. Гельцля (Verlagsbuchhandlung Ed. Hölzel, Wien IV/2. Luisengasse 5.) і апробована розпорядженням міністерства просвіти з 23. мая 1903. Ч. 14.945. до ужитку в школах. Всі рускі школи повинні отже постаратися о те, щоби мали єю карту для свого ужитку.

— Віймки з українсько-рускої усної словесности народної, для висших класів гімназійальних уложив Ол. Барвінський, третє перероблене видане, накладом кр. фонду. Львів 1903.

— Всесвітня історія для висших класів середніх шкіл др. В. Закшевського Т. Ш. переложив з другого скороченого видання польского Ол. Барвінський. Накладом кр. фонду, у Львові 1903. (вийде в тих днях.)

— Ruthenische Revue, ч. 8. з 30. серпня 1903 містить отсі статі: Modernes Pharisäertum, Романа Сембратовича. — Die Revolutionäre Bewegung in Russland und die Ruthenen, І. Каренка. — Ruthenische Feuerwehr- und Turnvereine »Sic«, Кл. Обуха. — Ukraine und Ševčenko, Івана Брика. — Gottespende, новеля Івана Семанюка в перекладі Ірини Коралевич. — Glossen.

Телеграми

в дня 3. вересня.

Відень. Англійський король Едвард VII. вихав нині з Відня. — Відвідини царя у Відні заповіджені на 30. вересня.

Софія. Порта покарає македонське населення в той спосіб, що наложити новий податок по 1.000 пьєстрів від кожної душі. Дохід з сего податку має привзначити ся на удержане війська в Македонії.

Кольонія. Köln. Ztg. твердить, що голошені вісти македонськими комітетами, пеначе би Німеччина їх піддержувала, є неправдиві.

Білгород. Вчєра вечером прийшла телеграма з Адриянополю, що ціле місто, підпалене з чотирох сторін, стоїть в огні. Урядового потвердження сеї вісти ще нема.

Здібних агентів за високою провізією і диетами глядає першорядне Товариство, яке провадить інтереси (гуртовні товари) в цілій Австро-Угорщині. Оферти вносити на адресу: Budapest. Hauptpost. Postfach Nr. 21. 64(1—10)

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.
Банку
Гіпотечного
з купує і продає
всікі
папери цінні
і **МОНЕТИ**
по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

ЛВІВ
РИНОК Ч. 10.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

ДІМ
„ПРОСВІТИ“

одинокє руске товариство асекураційне, заснованє в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіжє і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межє членів яко звороти; в послїдних трєх літах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР

ДНІСТРА

ДНІСТЕР

ДНІСТРА

ДНІСТЕР

ДНІСТРА

виплачує шкоди дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делегатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

полїси приймають при позичках Банк краввій і каси ощадности.

посередничить при обезпечєнях на житє в краківскім Товаристві, відступає часть провізії з таких обезпечєнь на рускі добродїйні цілі; для того на житє треба обезпечити ся тїлько через „Дністер“.

фонди виносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всі уміщені в цїнних паперах пупільярних.

удїляє агєнції сєлянам особливо там, де єще не роблять дотєперїшні агєнти.

агєнти заробили вже 432 тисячєв корон провізії.

Найновїйший твір
Л. Лопатиньского

„ПАРАЦЯ“

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту літників)

відзначає ся невичерпанним йовїальним гумором і жвавим діяльогом. Ся комедия збогачує знатно галєрию типів у наших народних штуках так з кругів сєлян, як і міщухів. Сьмішнїсть ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо сєлянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедїї упослідженним недотепом, але противно має нагоду посьміятися трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя єтїчної і патріотичної сьвідомости.

— Цїна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Унтертеменауска фабрика виробів з глини
ІВАНА КНЯЗЯ ЛІХТЕНШТАЙНА
Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:

плити кафєві і мозаїковї, призначєні яко наїкращої якостї, о річї й продукції 10 мїльїонів плїт, дєль-ше: камїні рури і позиванї цєглі, рури до арєнованя, фєльцованї дєлїки, позиванї і використанї плити стїннї, дахївнї цїнованї.
Ілюстрованї цїннї даром і оплатно.
Число робїтнїкїв 700.

8(16—24)

Розклад поїздів залїзничих обовязуючий від 1-го мая 1903.

(Прїїзд і відїзд поданий пієсля часу середно-європейского).

Поїзд	до Львова		зі Львова	
посп. особ.	приходить о годїні		відходить о годїні	
	8-10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	8-22	до Сучави, Жидачова, Кересмезе, Потутур
	8-20	з Чернівців (Галацу), Чорткова, Дєлятина	8-30	до Підволочиска (Київа) Бродів дв. головний
	8-50	з Брухович, щод. від 1 ^{го} мая до 13. вер. вк.	8-43	” ” ” ” дв. Підзамче
	7-35	з Самбора (по отворєно зал. Львів-Самбір)	8-45	до Лавочного (Пєшту) Борислава, Дрогоб. ча
	7-40	з Янопа	8-25	8-35
	7-35	з Підволочиска, Бродів на дв. Підзамче	8-50	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
	7-55	” ” на дв. головний		9-05
	7-45	з Лавочного (Пєшту), Калуша, Хирова		9-15
8-10		з Станиславова (від 1. мая до 30. вер. вк.)		9-25
	8-15	з Сокаля, Рави рускої		9-40
1-30	8-55	з Кракова, Відня, Праги, Берлина		10-35
	10-25	з Янопа, Любачева		10-57
	11-15	з Станиславова (Кересмезе, Потутур)		10-40
	1-10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава		1-14
	1-25	з Янопа		1-55
2-15		з Підволочиска, Количинців на дв. Підз.		2-10
2-30		” ” на дв. голов.		3-05
	3-14	з Брухович (15. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)		3-15
	4-35	з Стрип, Самбора, Сколього (1/5 - 30/9)		3-25
	5-06	з Підволочиска (Київа), Бродів на дв. Підз.		3-30
	5-30	” ” на дв. голов.		3-40
1-40	5-40	з Чернівців, Іцкан		
	5-50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина		
	5-55	з Белзця, Сокаля, Любачева		
НІЧ				
	8-04	з Брухович (17. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	12-45	6-05
	8-25	з Брухович (15. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)		6-15
	9-12	з Брухович (від 1. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)		6-30
	9-20	з Чернівців, Букарєшту		6-40
12-20	9-25	з Янопа (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)		7-19
8-40	9-50	з Кракова, Відня, Берлина) Яєла, Риманова		7-20
2-31	10-00	з Самбора, Янопа (по отвор. шляху Львів-Самбір)		8-14
	10-07	з Янопа (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)		9-00
	10-02	з Підволочиска (Київа) Бродів на дв. Підз.		9-20
	10-20	” ” на дв. голов.		9-55
	10-40	з Лавочного (Пєшту), Хирова, Калуша		10-42
	8-09	з Тернополя, Гриманова на дв. Підзамче		10-55
	8-30	” ” на дворець головний		11-00
				11-24
				4-10
				5-50

ЗАМІТКА: Пєра нїчна числять ся від 6. годїни вєчером до 5. годїни 59 мїнут рачо. Час середно європейскїй рїзнять ся від часу львівского о 36 мїнут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12, год. 36 мїн. часу львівского. — Бїро інформаційне ц. к. залїзниць державних (ул. Красїдких ч. 5.) удїляє полєсьє в справах залїзничих, продає бієти всєкого рода і розкладї їзди.